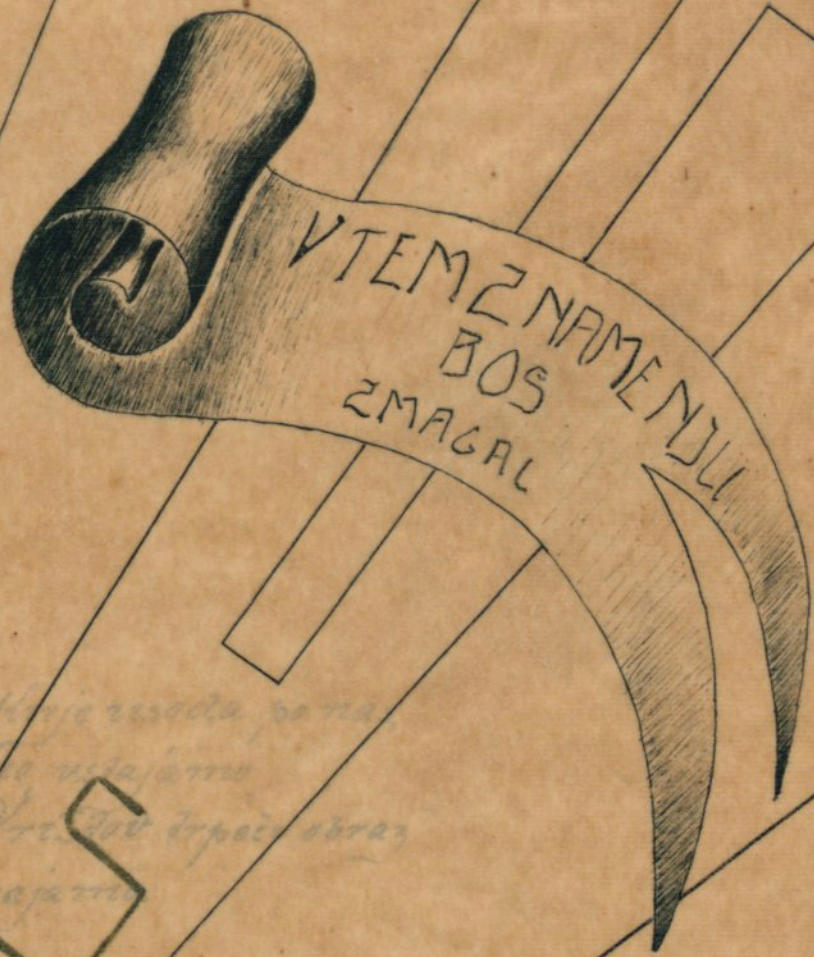

STROJNICA
OTZIMIZACIJA
"VESNA"
NOVO MESTO

V

E

S

K

R

1. let.

1926.

J. Kavsič: Simtoma ni je risoda po nas,
Zdaj padamo ustajamo
pred seboj. Prištev trpeči obraz
življenje obhajamo.

Soloujčej: Naša polja.

Mlada vesna
je zavela
čez naravo
do neba --

Naša polja
so uzbrstela,
naša polja
zacvetela
so iz dna --

Naša polja
so dahnila
rahle pesmi
iz srca --

Naša polja
so povila
vroče vence
iz srca --

Triglavski: Noč priroda . . .

Goste snežinke padajo na zemljo, ki se vedno bolj odeva v beli plašč mrzle zime. Vsa narava je mrtva, vse spi zimsko spanje. Nebo je prepreženo s temnimi oblaki, iz katerih pada brez prestanka na zemljo sneg. Tišina je razprostrla svoja tajinstvena krila pretho zemlje, letu pa tam se zasliši kak klic in redkotedaj še sreča na cesti človek. Dač dramti tišino kripavo peče iz tiše, na katere urahiti je napisano „Gostilna,“ toda to peče je samo upiše ljubiha, kerim se že na očeti pozna alkohol.

Lo cesti vidiš stopati s sklonjeno glavo mladeniča, kateremu ni še odtekle dvajseto leto, na zrcalu se ti vidi človek, na katerega obrazu se mu zrcali obup, neko mu bereš iz oči njegovo obupno klic: „Nje si, mladost, kam si šla, zapravl sem te in tebe mi ve.“ Spčasnimi koraki stopa naprej, ne ve, kam naj krene, ne ve, kam arži njegova pot. Njegovi težki, kakor stoletnega starca trudi koraki ga privedejo v vas, zavito v sivo teničico. Pouzdinone glavo in njegove motne oči se ozrejo na okrog, ali kakolepa si ti vas, toda še lepša bi se ti zdela, o mladenič, ho bi vedel ti, da te je tu kaj rodila tvoja mati, ki zdavnaj spi v temnem grobu ne, zdavnajno spanje. Njegove oči se ozirajo dalje in on obširni ob pou gledu na mlado dekle, njene črne oči mu zpejo družo, njen milo obraz, da, in ti črni lasje in slednjič ta vitka nežna postava, vse to ga privlači, ga sili, da bi stopil k njej, toda, on ne sme, njegova mladost je minila, se porazgubila po širnem svetlu. Zopet

stopa naprej, njegovo oko sreča staro, skljiceno zenico, le en pogled
nanjo, potem pa ga zopet ponesejo njegove trudne noge naprej,
dokler se končno vesobnemogel ne zgrudi na trda tla. Len mu
je zatisnil oči, vile so ga zaplele v ljube sanje o mladosti. Tudi,
kraj ga zadržani neznan glas poleg njega, hitro plane kvi-
skli, mimo sebe vidi stopati staro in mlado, vse je zavito v
dolge kožute, na njihovih obrazih se bere radost, saj vedo, da
jih njihovi koraki vodijo v božji храм, kjer jih bo sprejel v
narobe novorojeni dikh Krista-Doga. Brez obotavljanja se
jim pridruži mladi človek, hito stopa poleg deklice, ki jo
je videl podnevi, postriša njen tih šepet, pred njim pa stopa star-
ka, vsa trepetajoča zaradi mraza. Začuden se pouprašuje, kaj je
zadržilo ljube, da, ne oziraje se na starost ali lepoto, vse hiti k ene-
mu cilju. Že mu stopajo pred oči obrisi mogočne stube, vsa nje,
na okna so razsvetljena, v njenem osrečju pa ponižno kleči nešteto
bo ljubeštva. Ah, to je svetišče in danes je sveti večer, naenkrat za-
šepetajo mladeničeva ustna, poln upanja stopi z drugimi kvi-
dion v храм božji. Glasno zabričijo glasovi trumb, ali so to
glasovi človeških grl, ali so to mili glasovi angelov, kako mlo
se stiši njih odmev. Izpred oltarja se dviguje dišiče kadilo,
ki je s svojim vonjem prepojilo vse svetišče, da, tudi člove-
ška srca je napolnilo, da so kakor olajšana težkega vre-
mena sveta začela hitreje biti. Mladeničovo oko se je upi-
valo v nežno dete, ki je ležalo na mehki slami. Kakor nežer
je njegov pogled in kako z malo ročico blagostavlja vse, da, vse
mali ljubešča souvaga, ki streže po njem samem. O dikh

Kristov, ti pritrajaš - ti pritrajaš v mojo dušo --- o kako si se,
lil --- kako je zajčata ranjena duša mladeniča, on pa se je
zgrudil na kolena podri od spoznanju samega sebe. In klečar je
tako do sveta jutranje zore, za kaj to je bila zarjnot pritoča naj,
višjega...

Rajsa Krasin: Rojsma vas.

V kritek krotičku leži mi vasica,
Tam kjer vsako leto ima visica
obilni krotički lov.
In kjer psi lajajo kov, kov,
in kjer so mačke vrezogov. —
Tam kjer rešeta pterejo
in, kadar kritek pečejo
uselej prej festo zgnečejo
in kvas postavijo,
da kritek vzhaja, kakor pravijo.
Tam kjer kritek me delajo
in kjer na stole sedajo.
Tam kjer štaka je oblajo
in uloncih oves kritekajo,

da z njim prašiče pitajo.
Tam sem jaz doma,
kjer zvonijo polat zvana,
Nadar gori. —
Nadar pa deži
dežnitke nosijo;
in hrave na vodo gonijo,
Nadar pritisla jih zeja.
Tam zagledal danico sem dneva.

Posmrtni: Domači vasi.

Na vznožju griča mi leži
moj rojstni kraj, vasica,
kjer rojen bil sem jaz.
Tu dneve srečne mirno
preživel sem v veselju
ter v požrtvu, hi hi hi
in zadržal se z valovi reke,
sem delal mline in jezove
in hopal usat dan se v valovih,
hi bistro vzpenjajo se črez zaprete,

Ni jih napravila človeška moč,
Zgral veselo se s prijatelji,
pograbil tega ali onega za lase
in midri sam odkusil to sladkost.
Otroška leta so minila
prišel je oni čas,
ko v šolo moral sem s tovašji.
Da kmalu strila se je stika
tovarišev v mladosti
in mesto te
pršla je stika nje,
ki sem posvetil moje ji življenje,
ji dal besedo in srce.
Če se zgodilo se v rojstni vasi,
katero vedno bom slavil
in s celo družo jo častil.

J. Kavšič: Lueni večer.

Nad vasmi se beli sijaji prvo
srebrni zastori gredo na zemljo
zvezdic šepet je nad njo.

Lousod je prečudna skrivnost.

Angelski glasovi v višavi
spev sladkih na zemljo lijejo,
Njemu, ki v nebeški slavi
se ročno narodil je.

Svetonoični zvon, -- ni srea, ki ne bi zadržalo
nad sladkim zvokom svetonoičnim,
ki ne bi se urnilo, če v gretu bilo je otopelo,
nazaj k Tebi, Dete svetonoično.

Z milim glasom vabiš me to noč, o Dete,
vsako noč se odzove moja duša,
v Tebe upa na težavni poti,
saj si rekel sam: "Moj jarem je sladak,
vlagor njemu, ki me sluša."

L. Kavšič: Na vlakih.

Monotono udarjajo kolese
v fiti zimski popoldan,
fiti so obrazi, nemi, trudne so oči,
pa saj je vendar dan.

Solna mi - ve prsi težko dihati,
irudne ste oči - beline sinje te,

Na obzor se vzpeš je ptič leteti
za zarjo, ki je skrita v objemu nebni cest.
Videl sem ga, ko je krepeneč
zakrtilil s perotmi in pognal se tja do zvezd.

Mrzle ste višine -- kri ste gorho mi izpile,
iz upadlihi prsi je bruhnil hrtil
en sam hrtil je bil, ves poln volosti
srti se zornilil je ob moji cesti.

Sorovjej: K polnočnici.

Desem zvonov ---
Z dalje pritaajajo
ožni in mili
zimski glasovi ---

Jaz grem po cesti,
gledam zvezde
in iščem svojo.

Soloviej: V brezbrežnosti za cilje — —

Netakto grenko in žalostno je pogledal Poža zahtajajoče jesensko sonce, koje zaprl vrata v župnišče. Srce mu je bilo prepolno in tako težko, da se mu je začelo, da mu bo zdaj pa zdaj padlo iz prsi.

— Lez bom — sel in Bogue, Bogue — — — !

— Kaj? — O — se — se in zopet se — — ! Ozrl se bom med svoj narod in mi bom izlil svoje srce, da bo pil od njega!

Lepo sta mu govorila kaplan in župnik: Podi priden tam v oni Ljubljani, rči se, ogibaj se mladim dekletom, pa nama piši kaj! In Poža si je zapisal to globoko v srce in je tako sklenil, da ne bo tega nikdar pozabil.

In sedaj, koje še iz župnišča proti domu je gletal pred seboj v durti belo Ljubljano, o kateri mu je takole, po pravil kaplan in o kateri je že sam bral.

Zvižg ga je prečramil. Ozrl se je in opazil so, solca Petra.

— Nje si pa bil tako pozno? Sonce je zašlo in ti imaš še daleč do doma! Strah te bo skozí Inrekouje! — ga je opominjal Pero.

— Ne bo me, ne! — se je branil Poža.

— Kaj si bil v župnišču? Fritri menda pojdeš, — ne? —

Fritri pa, pa že ponoči! — je uzetnil Poža.

-Zelatto malo spremim? - je prosil Lero.

-Zakaj pa ne? -

In sta sta skupaj po cesti, ki je peljala iz farne vasi sthozi rojstvo vasico Požino in potem v daljavo čez gore.

Velika prijateljca sta bila Joža in Lero, vse sta zaupala eden drugemu in tudi danes sta si hotela razkriti vse. Laj sta mislila, da si ne boša mogla ničdar več takti, kakor nočoj. Pri nočoj sta bili njiju srca prepolna -

-Kak pa je tista Ljubljana, v katero pojdeš? - je spoz začel Lero.

-Ne vem, kaplan pa mi je pravil, da je velika in lepa in da ima visoke hiše in da teče reka sthozi njo, - je razlagal Joža.

-Da greš najrad gor? - je bil radoveden Lero.

-Veš, je razkrival Joža, - ho somne uprašati, ali bi hotel iti, sem se razveselil, težko sem čakal, da bi že šel. Ho pa sose bližali dnevi, me je nekaj prijelo za srce, mi leglo mo, reče nanj in sedaj se sthoraj bojim. Daje bi poganjat hrave na pašo in svobodno uristhat in pet in se igral s tovariši, kakor pa šel med tujé ljudi. Kakho težko mi bo, kakho se bojim! - -

-Oh, to bi bilo grdo, ho ne boš imet žive družice, ki bi te imela rada in ti bi ji lahko vse zaupal! - je otroško sočustvoval Lero. Doma smo saj zmiraj skupaj, se sthupaj veselimo, tam boš pa sam -

-Sam - - sam - - -

Lero je postal: Da pridēs še kdaj nazaj?

— Seveda pridem, če prej ne pa o Božiču! Poj, to se bomo
spev sanjali, veselili in na badnik delali jastice. O Božiču bom pri-
šel, — je sklenil Foža.

Kosta se z boleščjo v sren postavila, je šel Foža sam
proti domu. Zanja je rdela. Potem pa je potemnela, nastal je
mrak in zvezdice so zaslanjale bajni sen o Fožini sreči in lepi
bodočnosti — —

Foža je videl zarjo, pogledal zvezde, čutil mrak
in nezrečeno milo se mu je storilo. Stopil je hitreje, doti-
gnil glavo, in zapel sladko pesem o vilah. Ozvala se je
iz daljnih gajev in polj in ptičice so se zbradle. Na korviču
tule z Fožo isto, so tudi one zapete, skupna pesem je donela
kvištru — — —

Dalje —

Posmrtnik: Na paši!

Zvižgam in pojem
na paši vesel,
ker paši sem ravno
zda-j-le začel.

Lajnič mi ne de,
če hrava v škodo mi gre
zarpijem in stečem za njo,
da več je v škodo ne bo.

Če hrava na paši
od site bezi ja,
tedaj pa jaz kolnem,
da nešaj večja.

Dopolodne jaz gledam v nebo
kaj solnce vronilo bo
hraso to neba tedaj pijem
in v aršo jo svojo izlijem.

Če živina pa pridno se pase
tedaj pa jaz zmislim se nase
in bodočnost v mislih si slikam
s hrpami uso jo pozlikam.

L. Slavšič: Desem človeka, ki išče solnce.

Zarje ni - le slita njena daljna redeča
obvisela je na nebu tam večernem
in posveti tožnem neizmernem
ustala luč je skrita
srca bdeča.

za seboj vabeča:

Krepenenje.

Tožno so zamrti koraki trudnih nog
v polmračnem prostoru
tja k luči na daljnem obzoru
krepeneti so starci, kriti nedolžni otroci.

Više ustalo solnce naših krepenenj,
ki bilo bi počitek naših življenj,
ki razsvetljilo naša bi pota,
da duše ne omami z mota.

Raša Krasin: Pánek obrekovanja.

Človeško življenje... trnjeva pot, pol žalosti in tuge, pol nesreče in obrekovanja. Kako trudno je obrekovanemu človeku, večinoma, ve povedati edino oni obrekovanu.

— Moji prijatelj bil obrekovan —

Bilo je pred mnogimi leti. Na zemljo je padla tožna jesenska noč. Mestice se je zavilo v sivo tenčico. Do temni predmestni ulici stopa mladenič s povešeno glavo. Korak ga nehoté pripelje k temni reki, ki se ovija kakor kača okrog mesta.

Toda v tisti noči se mu ni zdela ta reka kača, ampak ljubeča mati, ki vabi s tajinstvenim šepetom svojega otroka, ki ni našel v razbrzdani drizbi sreče, da si v njenem sladkem objemu pogasi petkoci ogenj, ki dirja v njegovi obrupani duši...

Obrup in gnus do človeškega življenja je ta kratki vjar v njegovi duši. Če je šel po ulici, so kazali za njim, čes: „Planinski gre, on gre, itd.“ To ga je peklo in žgalo, da je bil jezen celo na svoje najboljše prijatelje.

Imel je ideal... In ta ideal, kateremu je izročil svoje največje dobro-srce, ga je preziral, ga je zaničeval...

Zlagal in koval ji je pesnitve, pod katerimi se je podpisoval „Planinski.“ Da to pravzaprav niso bile pesnitve, ker niso imele v sebi nič poetičnega, nič pesniškega... In vseeno ga je ona zaničevala in prezirala in še celo več, začela ga je obrekovati, da kažejo ljudje za njim, rekoč: „Glej, glej, Planinski gre!“

In to ga boli, to ga žge, to ga peče v dno duše, da ne more več...

In ta črna nehuatežnost. Dal ji je vse, svoje najboljše in najljubše, kar je imel, dal ji je svoje srce, dal ji je svojo ljubezen,

In sedaj ga je ta ideal izdal. Izdal ga je oni ideal, katerega je ljubil, kateremu je mislil posvetiti vse svoje življenje; in on ga je storil sedaj nesrečnega....

Krasni pomladanski večer je že bil pri nas, ko je stal z njo v senci zelenega gozda in se pogovarjal z njo o preteklih dogodkih. Ničesar ju ni motilo, letu pa tam je zasumel kak listič ali zafrjolala kakla ptica. Strivnostni in obenem tajinstveni so bili njuni pogovori, pogovori polni sreče in ljubezni. Njena nežna ročica se je primikala k njegovi in usta so že tiščala v vročem, tesnem poljubu. Vedno bolj sta se svistkalo skupaj in vedno tišje sta govorila, da ju skoro ni mogoče slišati niti zeleni gozdček, niti gluhka noč.

Srce mu je veselja postalo kovale. Mislil si je, da ga sedaj ona ljubi v resnici, a on ljubi njo z vročim srcem...

Toda sedaj se je motil. Naatle besede, vroči poljubi, ne poljubi; poljubi izdajstva, nevere so ga prevarali...

Le sedaj je prišel do trpklega spoznanja in mislil si je: Oh, če bi se bilo, kar je bilo... Krasni večeri, kje ste? Peteri sreče, ko sta se pogovarjala z njo tam kraj zelenega gozdčka, o ravnih človeške sreče, o ravnih najine ljubezni. "Ljubezen, kje si?" Nam sozbežala, mar se bojiš dneva? Skoro bi mi počilo srce, ko se je spomnil, da ga ona več ne ljubi, da še celo več, da ga ona zaničuje, da ga obrekuje...

Kaklo je nesrečen!... Srce se mu je krčilo v prsih

in trepetalo v zadnjih plamenčkih ljubezni. On je začel ljubiti, ti in sedaj mora, mora, dasiravno mi je čas celi srčnerane. On še vedno ljubi svoje solnce. Toda ali ga ono ne ljubi? Bria hi odgovor bo priurel iz usta rjovečega leva, čigar srce je ranjeno s pogrubonosno amorjevo puščico: "Ne." Ne, ono ga ne ljubi več, ono ga je zapustilo in ogreva sedaj druge s svojo čarodajno toploto, lepoto...

Kakor v mrzlici je stokal in jokal ta rjoveči lev: "Nje je moje solnce, Nje je moje solnce. Ali mi je morda res že zatonilo. Ah! Solnce sreče, veselja, ljubezni... Nje si? Pri di, vrni se, čakam te"...

In mi se mi vrnilo. In sedaj sedita proletarec, katererega je zaurgla ponosna aristokratinja, sam, zapuščen v reoni kočici za črivo mizo; njegov pogled je obrnjen proti.....

Kaj mi je?

Ali si je morda zažerel bajnega razkošja v deveti deželi, ali morda lepe večere, katere je prebil z njo ob robu zelenega gozdička?

Ne!

On si želi nje, hi ga je zapustila, hi ga je zaurgla, za katerega ne mara več...

Kako krasen je bil oni večer, ko mi je zadnji kras prisegla zvestobo in tedaj mi je prisegla zadnji kras po krivem...

Ze mi je sedaj zaobranjena pot do nje, do tistega ideala, tistega solna, o katerem je že mislil, da je njegovo.

Toda krito se je motil. Ona, katero je toli ljubil,

ga ne ljubi več, ona ga je zapustila in si izbrala drugega morda bolj
šega...

Sam je sedaj in sam mora biti, zaprt v mračni sobi,
ci, da ne postuša ničevega sveta, ki ga obretnije, zanitije, pozastugi
nje, katero je ljubil...

Katko sta se ljubila, katko poljubovala, ne, ona ga
je poljubovala z Fridževimi poljubi - in sedaj je vse to minilo,
use je že zašlo in sedaj mora biti sam, obretkovan in zapuščen, kajti soln,
ce sreče mu je zašlo za vedno...

Raša Krasin: Hagara.

Hagara, ženska je lepa bila,
čreveljčke šimi je nosila
in njena obleka je šimi bila,
dasirauno se v starem je vetru rodila.
Ho Hozes se mndil je v puščavi,
prbližala se Hagara v zlati mu opravi.
In Ho Pozue je zemljo Fridovo razdelil,
se Hagare je razveselil.
In Ho fejte sovražni je napad odbil
in Bogu žrtev je obečal,

on prvi je Hagaro srečal
in zanjo grenke solzelil.
In cesar je Augustus
Hagaro požrešnosti kronil,
slavni pa Trajanus
s Hagaro prestol delil.
Le Cezar Borgia Hagaro je ljubil
in zanjo brata Furca je umoril.
In nesrečni kralj napolejski je izgubil
Hagaro, potem hojo je bil poročil.
Francoski kralj je Ludovik petnajsti
imel Hagaro in jo ljubil;
a njegov naslednik Ludovik šestnajsti
za Hagaro glavo je izgubil.
In Franz-Josef je Hagaro varoval,
da ji zločinec ne bi škodoval.
In jaz? Jaz ljubim Hagaro in hojo,
njoljubim s celim srcem premočno.
T ona ne povrača mi ljubezni vnese,
pojedla prazne svoje je obete.
Zato zapriščen sem vam
in srce moje teh ne bo preneslo ran.

Lorovje: Bolnik.

Oh, ti dnevi
ti mračni dnevi,
ah, te noči,
te črne noči,
kako so v prsih tišči!

In nikjer solnce ni!

Friglavski: Orel, kralj ptic.

Čisto kakor ribje oko se razprostira nad vesoljstvom si,
nje nebo; polimračk vlada nad zemljo. Nebo je posejano z blestečimi
mizvezdicami, ki ti migljajo v večerni pozarav. Nebesni oblaki se začne
na vzhodu svetlikati in iz za gora prihitka bledolčna lina; začne se, da
se ti šaljivi mesec smehlja, kakor bi hotel reči; kaj boš ti redogi zemljan,
ki premišljaš in si izmišljaš, kaklo bi prisel na visokem zračni pod
zemnim nebom plavajoči mesec - pa povem ti težko, težko me boš dosegel.

Tam gori na stni steni našega mogočnega očala
Friglava gnezdi ptica ptic, - Orel. Njegovo gnezdo je spleteno iz

Arčaja, katerega sta samica gnusila iz nizkih dolin sem gori na srmo, asro
skalo, ki moti nad velikanskim prepadom. Tu kraj gori si je orel postavil biva-
lišče, kamor ne more dospeti nobena človeška noga.

Je se svetlika na vzhodu nebo, zašišči se vrh Triglava, iz za-
visokih gora se vzpne glavo solnce, sedaj vidimo, kako čepi v njegovem grezju
prič planin. Donosna glava, katero hrasi lepozavisti močni Myin, živo se
mi bliskajo bistré oči; ki nekako prezirljivo gledajo v svet. Petičanska rjava kri-
la ima rahlo stisnjena ob telesu, ki pa tam se svetlika iz njik kako belo pero.
Moč in lepota se zrcalita na tem telesu. Poleg čepi starika, stara samica, ki svo-
jimi krili krije in varuje šene goadne mladiče in pod njenim varstvom so otroci
v resnici popolnoma varni pred vsakim sovražnikom. Pod krili starke zdijo
mladiči, negodni so še in šele prvo perje, je začelo rasti, pa težje silijo na plan
in že ssegajo svojja krila. Matkor bi hoteli pletati v daljni svet, le eden je, ki si
neupna na dan in ta se skriva nekako pravo pod krili svoje matere.

Zganil se je kraj priče in stobil na rob skale, zama-
knit je enkrat, dvakrat s svojimi mnogobrojnimi krili v jutranci pozdrav
vzhajajočemu solncu, nato je odletel visoko v zrak istak plena svojim mlá-
dim. Visoko nad odlatke se je dvignil, potlel nekoliko sem ter tja, da bi
si ogledal pod seboj težeči svet, in ko se je nekoliko ozrl, se je v velikanskih
krogih sprustil nekoliko nižje. Z bistrim pogledom je opazoval, kje bi
dobil kaj plena. Tam doli na srmi skali je stala mlada črva Moza,
ki se je brezskrbno pasta ne pričakujoč, da ji preti smrtna nevarnost
od plavajočega orla, čigar bistro oko jo je potleпно opazovalo, zašišni-
to je v njegovih očeh, obstal je v zraku, povestil se nizdol, skrčil krila ob truplo,
in Matkor blisk iz neba je padel na Mozo. Zavrseto in kot piš vetra je
zasrmeto, vboja Moza se je preplašena zganila ter hotela odskočiti,

toda že so se zapicili ostri kramplji v njeno nežno telo in kraj višini jo je
 vzglednil ter tresnil kakor smet na tla. Tedaj jo je zopet zgrabil ter se ne,
 kaklo ponosno ozri po pečujih in odletel u sinje visave. Svojim ostrim oči,
 som nije začrtal pot proti svojemu domovju in nato kakor puščica odletel v
 dočini smeri. Skrbna starša, težko ga pričakujōča, mu je veselozje,
 tela nasproti, spoznala si ga, je pozdravila svojega druga. Radostno je
 nekaterikrat zaprla s peroti, nato sta skupno odletela k gnezdu. Mladi
 orliči so ju z odprtimi kljunčki pričakovali in ko se je Orel usedel
 na rob skale ter položil pred nje kozo, so klastno planili na njo ter jo
 začeli trgati; prišla je zraven mati starša, ki jim je pomagala pri
 krvavem delu.

Ko sta stara tako pitala svoj zarod, se je začel spodaj
 šum in ropot, slišalo se je kaklo se je sprožil kameniček in takoj na,
 to se je že čutilo nekakvo zamotklo vobnenje. Takoj so postali vsi pozorni,
 kaj neki to pomeni; mladiči so prestrašeni popustili svojo kova o
 jed, vladar ptic pa je stopil na skrajni rob gnezda in pod sejo je
 zaletel kaklo se je plazil postirni steni prepada človek po,
 ten v obraz ter drznega pogleda, hoteč doseči njegovo gnezdo.

Počasi se je plazil nazgor, prijemajoč se za skale.
 Že je bil skoraj na cilju, toda tedaj pa mu je stopil na pot tisti,
 katerega se je v tem položaju najbolj bal. Ali naj se sedaj vrne
 nazaj, da se izogne nevarnosti? - Ne, tako bi storil strahopetec, naj
 bo kakoli, on hoče dospeti do cilja. Že se je pripravljat Orel, da se
 zažene vanj, karga prekiti starša, videla namreč nevarnost
 za svoje mlade v tem človeku, se je zaletela vanj z razprostrtimi kram
 plji.

(Dalje.)

Frank Peraz

Pasmurinih: Moderni prijatelj.

Temna noč je okrog mene.
Tam pred mano —
dve pošasti
in zekita „srečno noč“:
Denar ali življenje!
jaz pred njima se postavim
in jima pravim:
„Ti vrag vas je najel,
da me spravita s poti?
Mar nimam tudi jaz moči,
da enako naredim z vama?“
Z rotko sejem v žep
in — pok —
Eden zakriči
drugi v gozd zbeži.

Jaz početm tem
mirno v grad Hornim.

Drugo jutro vidim — kaj?

Svojega prijatelja
nam na fletih
mrznega ležati,
Kjer sinoči jaz
sem napaden bil.

Sorovjeji: Mark.

Bodi mi zvit in se z volom ne vodi!
Če ga ne srečaš, na pot mi ne vodi!
Če ga pa srečaš, se brž mi umakni,
kivo potkaži, pa vžep si jo vialni!

Sorovjeji: Frani Hraškajo ---

Hra - Hra -
Kluda zima bo prišla
in nam prinesla bo snega.
Ki črni vrani se bojimo snega,
v mrzli zimi je mnogo zla,
Hra - Hra -

Friglausti: V sladkih smil temne noči... !!

Temna noč je razprasila svoja krila na požno zemljo
- ah temna noč povej, kdo ti je dal to moč, da se bodi varstvom tvoji
zloveščiti kril sprevaja zanikle, da za krivimi sovrag pripravljajo zasede svo-
jemu, morda navidezno najboljšemu prijatelju? O temni čas satanov, za-
kaj skrivaš v svoje peruti temne postave, katerim makajo ob telesu do-
ge roke svetlimi lepševim prsti? Za kaj skrivaš prikriti ljudem,
da celo Bogu samemu, gnusne misterije eloveških strasti? Za-
kaj ne asvetliš kraje, kjer se skriva sovrag - morda - izdajalec? - Toda če,
mi to tebe sprašujem, - čemu tebe - saj ne bom dobil odgovora, saj je
še eden nad teboj, tega bom in som ga že vprašal - pa dobil sem odgo-
vor, ki mi je velika neizmerna zagoneška - toda jaz je ne bom raz-
plezal, naj tavam v nejasnosti in ker sem v njej me sprejmi, ogro-
zna v svoje varstvo, ampak nevarščito, kakoršno mi diš razbojni-
korn, tatovom, izdajalcem, temveč sprejmi me v ostrje, da odet s
tvojimi krili, mi sen za tiste oči in splavajo moje misli tja v da-
ljavu, tja v daljni svet - - -

Je sem v tvoji zaščiti, o grozna in sedaj, misli sladke,
polevite in razveseljite se! Pod staro zokritjem svojih listov, da-
leč sega jočo lipo sedi - - - Kdo sedi tam? - ah to je ona, obsevana in
poljubovana z zadnjimi žarki zahajajočega solnca. Kakor se blesti,
jo njeni zlati lasje, kakor bise spuščale zlate nitke po ramet. Tje,
ne blesteče oči in ta nežni obraz, ah vse to te pričara, da nekoč
obstajiš in občuduješ. In slednjic, ta njena vitka postava, tenje,
ne nežne roke, vse to ti vlije v dušo neizmerno ljubezen. -

Kam ie oprto njeno oko, kam kako sije zar njenih o-
či? - Ja v daljavo zre, nestrpnno pričakuje blest njenih oči, da ja v
daljavo, kjer prihaja mladenič. Njegov korak je tih, kakor da bi
imel šesto in sto daljav prehoditi in vendar je že na cilju, noga mu
zastane, kakor neomajen junak stoji in zre - kaj gledajo njega,
ve oči? - ah njo gleda in se ji smetlja, pa glej tudi na njenih r-
stnih zažari latih smetljaj, njena roka pa že sega nasproti nje,
mi, pridi, ji šepčajo ustna, jaz te čakam... Kaj pa on, ali se ji pri-
drži, o da pridruži se ji in z roko v roki sta nastonjena na klošato
lipo, ki jima s svojimi listi tiko šumlja v pozdrav, tika sta srečna,
nemo zreta v svet, v njihov telesih pa bije eno srce. "Povej mi dra-
gi... ali nočeš, kar nočem jaz... da kar nočeš ti nočem tudi jaz,
kar želiš ti, tudi jaz želim, moje naj bo moje neizdruženo do prihoda
kruke žene, bete smrti."

O mladost, kako si srečna mi je prirelo iz drise, pođe,
dal sem okrog toda o groza, ali mi je vid vzeti, sem zastohal, ne-ne,
le okrog mene vlada črna noč, ki sem jo prosil zaščitite, da se poraj,
veselijo moje misli in poletijo - - Resle so in jaz sem sem šel z nji,
mi, kam pod klošato lipo sem gledal v sladkih mislih, da gledal
sem jo - - poleg pa sem videl, ali naj razodenem o grozna noč, da
kam sem videl tudi - -

Rasa Krasin: Ce...

Če jaz Fidijsa bi bil,
bi izklesal tvoj krasen.
Da bi sam ne bil,
bi melodijo sladko
z obrazom ulil,
da bi vezala me kot nit
z njo, —
da bi ljubila se gorlo...
Tako bi tvoj moj
bil krasen in čudovit.

Posmrtnik: Spominjstvo Mnjigo.

Mar si prijatelj tvoj zampa,
tega ne nosi med ljudi,
da srce tvoje ne obrupa,
ho se to tvoj očita ti.

Posveti temu svoje delo,
da se očistiš useh napak,
ki jih je srce tvoje imelo
in bode najgorj dihk krepak.

Tvoj dihk krepak naj vedno bode,
da začneš latitlo delovat,
ho brač Slovani v nesreči bode,
tedaj mi srečo pojdi klovat.

J. Krašič: Zimski večer.

Razsrehi obožena kl mi kaplje vijejo,
en sam spev ves truden vijejo
v žalostno srce.

Posteži samotni potnik je šel
s trdnim počasnim korakom.
Videl sreč sem in zadržel
sem kakor pred mrakom.

Črna iznise se vsa
misel ožna iz srca,
moj brač v bolesi.

Trigla ustli: Primitivne gruzobe...

Ležal sem na majhni klopi pod vitimi drevesom,
mekkim katkor vosel, toda sladkim katkor med. To me je za,
vila v svojo neprozorno tenico. Temne misli so se mi porajale
in v razburjeni domišljiji sem gledal mračne slike polne gru-
zobe tega sveta. Katko črne in asfaldne so se mi zdale. Z napol
odprtimi očmi sem gledal in sodil. Videl sem. Glej, natčajam se
v krasni dvorani še krasnejše palače. Kot nepovabljenec sem
se svistnil v najtemnejši kot. Zasukate so gosti in poširoki dvo-
rani se je razlegalo brijetno donenje trombe. Lovane so se že začele
polniti z mladimi ljudmi. Prišla sta prva - kak sijaj! netote
se ti zvrsti pred očmi ob pogledu na to krasoto, noge so drobnoce,
pešale, na krasnem vratu je vladala veselo toda samozavestno,
ponosna glava, bujni lasje so se spuščali po golite ramke, črne o-
či so drobno gledale, katkor dva črna bisera, obrobljena s črnimi
obronki, toda gorje ti nesrečni mladeč, ako si se prustiš zapeljati
pogledu teh "nedolžnih" oči, za kaj globoko v njih črnini beres
zvitotoklavost. In ta ruzna, katko so nežna in vedno zaoktrože,
na na globoki poljub, marnijo te, ampak naj te ne premami-
jo, nežne so da, toda ali ne vidiš, da so že začela satniti? že vidiš
na njih neznačne sicer, ampak globoke, da latiko rečem brazgo,
tine strasti. Le te mičijo, pa glej, saj so vendar zaoktrožene, ka-
kor bi hotele poljubiti, da hotele bi, toda ne s poljubom ljube-
zni, ampak s strašnim poljubom izdajstva z večnim Judeževim

poljizbom, - rajši bi prenesel njegov poljub, saj je bil vendar odkrit
če trav izdajal stti. Začelo se je rajanje, kakor razigrana so bila st
ca mladeničev, No so videli, da se jim smehlja in jih vabi najlu,
čša izmed ušet. Ni pa bila radost njihovega srca dolga, bila je
krajša in trpka. "Prosimo izvolite" in zavrela sta se, ampak
vi vendar niste za mene, na obrazu vam vidim bradavico. "Za"
del se je odstranil. "Ali se držnete z menoj" in zopet se je eden udal,
"vaš nos je netložitko postrani, pojdiš!" Odstopil je drugi z rdečico
na obrazu. Taklo nestramno more delati samo vlačuga, mi je prišlo
na um. Da vlačuga je to, glej zopet--- "ali gresite z menoj, zapovem
vam," štla sta. Se nestramnejša, da naravnost gnusna se je vrnila, oči
so ji rdele, lica bleda in rdečica na ustih ji blede, postaja modritlasta,
njo samo pa je minila veselost, toda strast je delovala v njej, sam de,
mon se je sprazil v njeno telo--- njeno obnesenje je vilosatanstvo, na
te poljub in vizopetenega" netlačasa jim je to izgajalo, je se je začel tu
pa tam kdo umikati in se braniti seveda ni pomagalo, ker strast
je demon, če ima človeško voljo pod svoj. Ko je videla nestramnica,
da se ji mladei umikajo je začela seveda noreti in v tej navedeni
blaznosti je počela kar more početi samo človeška strast pod
vržena satanu. Tse je začelo bežati pred njo iz dvorane in ona? -
ona da, se jim je satanstvo smejala, drla je za njimi ter prišla na niti,
co, naenkrat je postala usa mirna, spredrzo povzdignjeno glavo jesto,
pala poritcati, ljudstvo se je zaničljivo oziralo nanjo, se prodrznejše je
stopala. Tuj vlačuga, se je začel glas iz množice, poveri se ali pa se
pobijemo, začela je bežati, toda neizprosna roka je hotela, da nmt,
je, zazvižgal je po zraku oster klamer in z groznim krikom

se je zgrudila na motra na. Ljudje so jo obstopili, nekoliko živje,
nja je bilo se v njej, ko se je zavedela je prosila požirka vode toda
srca so bila trda, neizprosna. Ležala je na tleh prej usa hrasna se,
daj rimazana in podla, da bi se je celo žival strahovala.

S hrvašimi očmi očmi je gledala obrupno in vendar,
nekoliko strastno se je ozirala po ljudem, še poslednji trepet in hrvaše
oči so se zabrujile v svet, čez obraz je povegnila bledeca, zna h smrti.

Tako je končala vlačuga. Zdravil sem se iz temnih
sanj. Simela je nad menoj stoletna lipa in njeno hito šepetanje
me je zdravilo, da so se mi prepodite iz glave črne podobe sveta.
Latni vetrič mi je pitljajal mirno višes. Šepetal mi je, kako gro,
zna je osveta Boga nad božjim bičjem, ki je pročalo svojo družo de,
monu...

Solovjej: Zarji.

O, vzkajajoča zarja za gorami,
use više, više, više se nam vzpni,
ti s svojo ljubečo srca nam zažigi,
ti vodi nas, ti vedno stoj pred nami.

Pri klo po tebi speš se use predrami
in use na novo zopet oživi,
se novega življenja veseli,
z milobo svojo nas nikar ne mami!

Tako obrejeni v življenje krasno,
v življenje svetlo, čisto, vedno jasno,
ti peti ^{perime} borro ~~enoglasno~~.

Pri ti z rdčim svitom nas ogrni,
iz sebe solnce, našo luč, otirni,
pa sveti zlato nam po noči črni!

Soroujej: Sneži --

Sneži -- sneži --
Kot zmuzli Hanatiki
debeli kasmii
lete -- lete --

Gore so bele,
polja so bela,
Noče so bele,
bele -- bele --

Moja duša
v nemirnem zaveščenju
drhti -- drhti --

O, moj Bog,
meni se nekaj zdi!

Sneži -- sneži --
duša drhti --

Solovjej: Sence cipres.

Plator molčeče sence
se vijejo v zrak.
Pri noči temni mrak
so črne njih sence,
ki so po steni.

Pa ko pogleda solnce
izza streh,
se mi zdi,
da so te sence lepše
od sene ljudi.

Maša Krasin: "Odpustek."

Na vzhodu je začela rdeči jutranja zarja. V mesto, ki ga obdaja lena, zelena reka, kot Maša, prihajajo ljudje peš in na vozovih.

Zgodaj je vstal Slavko, se nabral in šel v me, sto. Bil je boječ, tih...

Krvavordeče solnce se je ravnokar prikazalo iz za gora. Krečar je Silva... Bila je glasna, razposajena...

- O, Slavko, dobro jutro, ga je brž pozdravila.

- Klanjam se, Silva.

- No, kaj mi boš danes kupil, Slavko?

Prišla sta ravno mimo ^{slavnice} rečarja. Slavko vja, me iz žepa listnico in kupi Silvi lepo, rdeče srce.

- Prosim, gospodična Silva, prosim izvolite, ji je pomnil.

Imenljaja je sprejela sejiniski odpustek...

Priložnost je vse sepevalo: Dobra in lepa je gospodična Silva in blagor onemu, ki jo dobi.

Maša sta proti domu. Slavko plak in tih je korakal poleg nje kot sriženj - kar se je bar povedati - sriženj ljubezni...

- Ali prideš v soboto kaju vas, ga je uprašala pri odhodu.

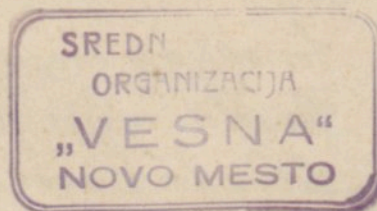
- Ne vem, morda, ji je odgovoril in zaradel je...

Gospodična Silva se je natirno nasmejala.
— Pridite, pridite! — Bogom, in zavila je pro
ti domu.

Drugo jutro je stala Silva sredi klokoši in
drobila sladko pecivo — večerajšnje srce.

Slavko se je ravno vračal iz jutranjega izpreto
da. Naenkrat je obstal in se zagledal...

Pačji je videl gospodično Silvo in svoje srce, na
tereja zobjejo klokoši. Ostrel je in žalostno zaplatkal...

Lisa L. Klemenčič Jože II. g. r.

I. številka 1926.

Urednik: Lojze Uršič.

Pseudonimi: gl. št. 2.

Gospodična Ljilja se je razno razmišljala.
- Pridite, pridite! Bogom, in kar je po
si domov.

Drugo jutro je stala Ljilja sredi klokaši in
družila stado pecco - vira je srce.

Karolose je račun uricat iz jutranjega soprota
na. Karolose je misel in se zagledal...

Čez je ordel gospodična Ljilja in svoje srce, da
ker je godjeje klokaši. Ustrel je in zatrasen zapustil.

SRE
OR
"VEŠNA"
NOVO MESTO

Ljilja Klemenčičeva

1918

